

บทที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่น

หัวเรื่อง

1. ความหมายของวัยรุ่น
2. ขอบข่ายอายุของวัยรุ่น
3. อารมณ์ของวัยรุ่น
4. ความต้องการของวัยรุ่น
5. สังคมกับวัยรุ่น

แนวคิด

1. วัยรุ่นหมายถึงผู้ที่อยู่ในช่วงระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตพ้นจากวัยเด็กสู่ผู้ใหญ่

2. ขอบข่ายอายุของวัยรุ่น อยู่ระหว่าง 13-21 ปี แบ่งเป็น 3 ช่วงคือ วัยรุ่นตอนต้น (13-15 ปี) วัยรุ่นตอนกลาง (15-18 ปี) วัยรุ่นตอนปลาย (18-21 ปี)

3. อารมณ์ของวัยรุ่นมี 5 ประการสำคัญคือ 1. อารมณ์โกรธ 2. อารมณ์กลัว 3. อารมณ์รัก 4. อารมณ์ริษยา 5. ความรู้สึกอยากกรู้อยากเห็น

4. ความต้องการของวัยรุ่นมักขึ้นอยู่กับค่านิยมของแต่ละบุคคล ซึ่งความต้องการสำคัญของวัยรุ่น ได้แก่ ต้องการความรัก ต้องการอยากรู้และทดลองเรื่องเพศ ต้องการอิสรภาพ ต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม ต้องการรวมกลุ่ม ต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ ต้องการมีอนาคต และต้องการแบบอย่างที่ดี

5. อิทธิพลด้านต่างๆ ของสังคมที่มีผลกระทบต่อวัยรุ่น ได้แก่ ค่านิยมของวัยรุ่น แฟชั่นการแต่งกาย ดนตรี โรงเรียน สื่อสารมวลชน วัฒนธรรมแนวใหม่ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งอิทธิพลต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาบทที่ 1 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับความหมายของวัยรุ่นได้
2. แบ่งขอบข่ายอายุและอธิบายพฤติกรรมของวัยรุ่นในแต่ละช่วงได้
3. อธิบายอารมณ์ต่างๆ ของวัยรุ่นได้
4. อธิบายและจำแนกความต้องการของวัยรุ่นได้
5. กล่าวถึงอิทธิพลด้านต่างๆ ของสังคมที่มีผลกระทบต่อวัยรุ่นได้

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่น

"วัยรุ่น" เป็นวัยสำคัญวัยหนึ่งในช่วงชีวิตของเรา เป็นวัยที่อยู่ในช่วงระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ วัยนี้ถือเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เพราะเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย และจิตใจ บุคคลในวัยนี้จึงมีพฤติกรรม และแนวความคิดแปลกๆ ออกมาเสมอ นอกจากนี้ยังมีอารมณ์อ่อนไหว ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งทางที่ดี และ ไม่ดี ทำให้บุคคลในวัยนี้ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นวัยที่มีปัญหา

1. ความหมายของวัยรุ่น

คำว่า "วัยรุ่น" ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 หมายถึง วัยย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 736) ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Adolescent (n.) หมายถึง บุคคลในช่วงวัยระหว่างการแตกเนื้อหนุ่มสาวกับการเป็นผู้ใหญ่ (Person between puberty and adulthood) (William D. Halsey, 1983 : 14)

วัยรุ่นจึงหมายถึง ผู้ที่อยู่ในช่วงระหว่างวัยพ้นจากความเป็นเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยู่ในระยะของการเปลี่ยนแปลงจากเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่

2. ช่วงอายุของวัยรุ่น

เนื่องจากภาวะการเจริญเติบโตทางร่างกายของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถกำหนดการเข้าสู่วัยรุ่นโดยใช้การเจริญเติบโตของร่างกายเป็นเครื่องตัดสินได้แน่ชัด จึงได้มีการกำหนดโดยถืออายุเป็นเกณฑ์ ซึ่งเฉลี่ยแล้วถือว่าวัยรุ่นคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 13-21 ปี (สุภัทรา พิณทะแพทย์, ไม่ปรากฏปีพิมพ์ : 151) แต่ในประเทศที่ประชากรมีพัฒนาการทางจิตใจช้า เช่น ประเทศไทยจะกำหนดให้วัยรุ่นมีอายุสูงขึ้นไปถึง 24 ปี (วิทยา นาควัชร, 2537:190)

อนึ่งคำว่า "เยาวชน" พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานหมายถึง บุคคล ที่มีอายุเกิน 14 ปี บริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และมีใช่เป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525:662) ดังนั้นเยาวชนจึงเป็นคำที่มีความหมายแคบกว่าวัยรุ่น เพราะเป็นช่วงอายุหนึ่งของวัยรุ่นนั่นเอง

ช่วงอายุของวัยรุ่นระหว่าง 13-21 ปีนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงคือ

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุระหว่าง 13-15 ปี ทั้งชายและหญิงจะมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ เด็กหญิงจะมีประจำเดือนเป็นครั้งแรก สัดส่วนของร่างกายเปลี่ยนไป โดยเฉพาะด้านอวัยวะเพศ และการเจริญเติบโตของทรวงอก เนื่องจากต่อมต่างๆ ผลิตน้ำไฮโมนไปบำรุงมากขึ้น ส่วนเด็กชายแม้จะไม่มีลักษณะบ่งชี้ชัดเจนเช่นหญิง แต่สังเกตได้จากการหลั่งน้ำอสุจิในครั้งแรก มีขนขึ้นตามอวัยวะเพศ และมีน้ำเสียงพูดห้าวขึ้น

2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) อายุระหว่าง 15-18 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความนึกคิดจากวัยรุ่นตอนต้น ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป (สุชา จันท์เอม, ไม่ปรากฏปีพิมพ์:2) โดยการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเป็นไปตามภาวะการเจริญเติบโตของร่างกาย แต่ทางจิตใจจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) อายุ 18-21 ปี วัยรุ่นในช่วงนี้มีพัฒนาการทางจิตใจมากกว่าร่างกาย รู้จักตัดสินใจหาด้วยตนเอง หลีกเลี่ยงการขอความช่วยเหลือจากครูอาจารย์ หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง

วัยรุ่นตอนปลายมักมีความกระตือรือร้น ที่จะสร้างสิ่งประทับใจต่างๆ เพื่อแสดงความหลุดพ้นจากภาวะวัยรุ่น เช่น หญิงจะรู้จักแต่งตัวและใช้เครื่องสำอาง ส่วนชายมักอยากโก้มือและลอกเลียนพฤติกรรมผู้ใหญ่ เช่น สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เป็นต้น

3. อารมณ์ของวัยรุ่น

เนื่องจากวิชานี้เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นในแง่การถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดผ่านกระบวนการทางวรรณศิลป์ นอกจากนั้นวัยรุ่นยังถูกมองว่าเป็นผู้มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ในที่นี้จะได้กล่าวถึงอารมณ์ของวัยรุ่น โดยสรุปจากข้อมูลของสุชา จันท์เอม ในหนังสือ วัยรุ่น (สุชา จันท์เอม, ไม่ปรากฏปีพิมพ์ : 57-62) พอสังเขป คือ

1. อารมณ์โกรธ ความโกรธเป็นอารมณ์หนึ่ง que แสดงออกมาจากความไม่พอใจซึ่งทุกเพศทุกวัยมีอาการโกรธด้วยกันทั้งนั้น และมักแสดงออกด้วยลักษณะอาการต่างๆ เช่น มือเท้าสั่น พูดเสียงดัง ปากสั่น หน้าแดงก่ำ บางคนอาจหน้าซีด หายใจเร็วและแรง เป็นต้น แต่สำหรับวัยรุ่นมักหลีกเลี่ยงการแสดงอารมณ์โกรธออกมาตรงๆ โดยอาจแสดงออกด้วยการขว้างปา หรือทำลายสิ่งของที่อยู่กับมือ บางคนก็แสดงออกด้วยการนั่งนิ่ง เก็บอารมณ์โกรธไว้ในใจ ทำให้กลายเป็นคนช่างคิดหรือเก็บกด

สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเกิดอารมณ์โกรธง่าย พอสรุปได้คือ

1.1 วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งการปรับตัวบางครั้งทำให้เกิดความคับข้องใจ ทำให้กลายเป็นคนหงุดหงิดและโกรธง่าย

1.2 วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการได้รับการยกย่อง วัยรุ่นจึงโกรธง่าย ถ้าถูกดูถูกเหยียดหยามหรือล้อเลียนจากเพื่อนพ้องหรือคนใกล้ชิด

1.3 วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเสรีภาพ ต้องการได้รับการยอมรับว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ แต่ผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองยังเห็นว่าเป็นเด็กทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งในตัวเองว่าเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่กันแน่ และมักเกิดอารมณ์โมโหหรือหงุดหงิดเมื่อถูกผู้ใหญ่ขัดใจ

1.4 วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความเป็นธรรม วัยรุ่นจะโกรธมาก หากพบความไม่เป็นธรรมหรือมีการละเมิดสิทธิตนเอง

1.5 วัยรุ่นมักพะวงถึงฐานะทางสังคมของตน และมักจะโกรธหรือไม่พอใจที่ตนเองมีฐานะทางสังคมด้อยกว่าคนอื่น

มทงผลดและผลเสย เพราะหาก เมือจกควบคุมตัวเองอาจทำให้เสยคน ได้

4. อารมณัรียยา ความรียยา (Jealousy) เป็นการตอบสนองทางอารมณัอีกลักษณะหนึ่งที่เกิด จากอารมณัผสมระหว่งความโกรธ ความกลัว และการขาดความรักรวมกัน สำหรับวัยรุนันั้นความ รียยามักจะเกิดควบคู่ไปกักับความหึงหวง หรือเกิดความหวงเห่นบุคคลหรือสิ่งทีตนรัก เช่น รียยา คน ทีมาสนิทสนมกักับคนที่ตนรัก เป็นต้น

การแสดงออกทางอารมณัรียยาของวัยรุนั พบได้ในลักษณะต่างๆ คือ

4.1 แสดงออกแบบก้าวร้าวผู้อื่นทั้งทางวาจาหรือการกระทำชั้นรุนแรงต่างๆ เช่น หยิก ข่วน ตี แทะ ยิง เป็นต้น

4.2 การแสดงออกแบบเรีขร้องความสนใจ เพื่อให้คนที่รักหันมาสนใจตนเอง

4.3 การแสดงออกแบบเสแสร้งทำเป็นไม่สนใจ เช่น ทำเป็นไม่สนใจในสิ่งทีเพื่อน

